

Универзитет уметности у Београду
НАСТАВНО УМЕТНИЧКОМ ВЕЋУ
ФАКУЛТЕТА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
Париска 16
11000 Београд

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ
ПРОЈЕКТА *Неподношљиво лице интима, естетика абјективног у савременим
уметничким праксама*- амбијентална инсталација, кандидата Ранка Травња.

Наседници Наставно - уметничког већа Факултета ликовних уметности у Београду, одржаној 4. новембра 2015. године формирана је Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта *Неподношљиво лице интима, естетика абјективног у савременим уметничким праксама*- амбијентална инсталација, кандидата Ранка Травња у следећем саставу: мр ум. Мрђан Бајић ред. проф. ФЛУ, др ум. Зоран Тодоровић доц. ФЛУ, др Бојана Шкорц ред. проф, др Мариела Цветић ван. проф. Архитектонски факултет Београд и др ум. Биљана Ђурђевић доц. ФЛУ (ментор).

Комисија за процену и одбрану докторског уметничког пројекта *Неподношљиво лице интима, естетика абјективног у савременим уметничким праксама* (амбијентална инсталација) на састанку одржаном јануара 2016. године усвојила је извештај којим се позитивно оцењује докторски уметнички пројект Ранка Травња. Извештај Комисије садржи: биографију кандидата, анализу докторског уметничког пројекта, оцену остварених резултата и критички осврт чланова Комисије као и закључак Комисије.

Биографија:

Ранко Травањ је рођен у Зеници 1985. Дипломирао на Факултету ликовних уметности, на одсеку за сликарство 2009. године у класи проф. Драгана Јовановића. Живи и ради у Београду. Уписао докторске уметничке студије на Сликарском одсеку Факултета ликовних уметности у Београду 2012. године. Добитник је Прве награде *СТАРТ ФЕСТ*, Мали ликовни салон у Новом Саду и финалиста награде *Димитрије Башичевић Мангелос* за 2009. годину, Контекст галерија, Београд.

Самосталне изложбе:

2015. *Неподношљиво лице интима, Nocturno* - естетика абјективног у савременим уметничким праксама- амбијентална инсталација, Докторски уметнички пројекат, Галерија ФЛУ, Београд.

2009. *Самостална изложба студента награђеног првом наградом на СТАРТФЕСТ-у*, Мали ликовни салон, Нови Сад.

2013. *Deluge (And After)*, самостална изложба, Галерија У10, Београд.

Групне изложбе:

2014. *О стварности: Летњи салон галерије Штаб*, Галерија Штаб, Београд

2013. *Сигнал*, IDAHO BELGRADE ART, Културни Центар Град, Београд

2013. *Body Flavour*, Галерија дома културе Студентски град, Београд

2011. *Regard sur l'art vidéo en Serbie*, Француски културни центар, Београд

2011. *Прихватљиве разлике: многоструки потенцијали и сликарство*- Ворен Најдих (Warren Neidich) и Маја Ћирић, у сарадњи са локалним уметницима и експертима из различитих области, Ликовна галерија, Београд

2010. *Cooperation-not corporation*, Маја Ћирић и Дејвид Голденберг, ITS-Z1, Ритопек

2009. *Изложба финалиста награде Димитрије Башичевић Мангелос за 2009. годину*, Контекст галерија, Београд

2009. *Изложба продуцираних радова Награде Димитрије Башичевић Мангелос за 2009. годину*, Ремонт галерија, Београд

2008. *Изложба цртежа малог формата студената ФЛУ*, Дом Омладине, Београд

2008. *1\1*, Изложба фотографија, Контекст галерија, Београд

2008. *Уметник- грађанин / Уметница- грађанка*, 49. Октобарски Салон, Београд

2008. *13. Бијенале уметности*, Панчево,

2008. *СтартФест- Студентски арт фестивал уметничких школа и академија*, добитник прве награде.

Библиографија:

Шуваковић, Мишко, *Историја уметности у Србији XX век*, Орион Арт, Београд, 2010.

Шуваковић, Мишко, *Art and Activism in YU and ex-YU 1968- 2008., Reality Check- Art & Activism Reader*, Trøndelag Centre for Contemporary Art (TSSK), Trondheim, Norway, 2010.

Докторско уметнички пројекат **Неподношљиво лице интима**, естетика абјективног у савременим уметничким праксама- амбијентална инсталација, кандидата Ранка Травња ревитализује и поновно доводи у питање феномен абјективног или зазорног, кроз сликарску уметничку праксу. Сликаство бива промишљено као индивидуални, апартни, аутсајдерски израз у оквиру савремене уметности.

Амбијентална поставка која је реализована у Галерији ФЛУ у Београду децембра 2015. под називом **Неподношљиво лице интима** добија још и назив *Nocturno*. Овај амбијентални рад истражује манифестације отпадничке, зазорне субјективности, кроз медијум амбијенталне инсталације (која укључује сценографију, скупове *ready-made* објеката) у којој је инкорпориран и сликарски поступак. **Неподношљиво лице интима**,

заснива се на претпоставци да утопијска мисија авангарде још увек није завршена. Сврха овог рада је довођење посматрача у додир са системом херметичних - личних знакова аутора и нека врста ревитализације митских претпоставки о немогућој, трансгресивној фигури авангардног уметника. Рад је заснован на интроспекцији, и сагледавању уметничких пракси са сличним полазиштима.

Писани део докторског рада се бави проблемом абјективног и клаустрофобичног као психолошким проблемима, кроз примере из савремених уметничких пракси и из историје уметности, али је великим делом примењен индивидуални ауторефлексивни дискурс- нека врста деконструкције сопственог уметничког поступка. Сликарство је у овом поступку схваћено као трансавангардно, еклектично *сликарство меморије*, које доводи у везу колективне архетипове са индивидуалним, приватним митологијама. У овом процесу, појављује се и преиспитивање категорија унутрашњости/спољашњости и свакодневног/оностраног у психолошком смислу. Постоји тежња да се појмови ирационалног, интуитивног и идиосинкратичног реартикулишу и пронађу своје ново место у теоријском и практичном приступу уметности. Теоријски појмови на којима је текст заснован су: *Das Unheimliche*, *ззорно(абјектно)*, *интроспекција*, *ауторефлексција*, *перверзија*, *трансгресија*, *сублимно*, *анхронизам*, *анимизам*, *интимност*, *паразитизам*, *трансавангарда*, *деконструкција*, *бесформно(anti-forme)*, *травестија*, *мимикрија*, *цинизам*, *отпадничтво*, *нихилизам*, *ентропија*, *ескапизам*.

Кандидат Ранко Травањ користисе теоријом Хауарда С. Бекера по којој аутсајдерски уметник је неко ко је својевремено био део уметничке сцене и институционалног света уметности, али због неприхватања конвенција тог света, бива препуштен самом себи. Веза аутсајдера са светом уметности никада није потпуно прекинута, она само постаје спољашња и лабава. Иако уметничку праксу аутсајдера карактерише грубо кршење правила, временом је могуће асимиловати такву праксу у историјски корпус стандардних уметничких дела. Дискурс од којег полази овај рад није критичко- аналитички усмерен на дату стварност, већ је постављен тако да *заступа* говор једне паралелне стварности.

Уметнички поступак који је примењен у овом пројекту, углавном се ослања на неку врсту сликарске деконструкције. Овакав поступак у случају пројекта *Неподношљиво лице интима*, великим делом подразумева интервенцију на постојећим представама, сликама, фотографијама и објектима. Интервенције често иду у смеру *скрнављења*, *прљања*, *растављања* нечега што је произведено или пронађено као затворена, довршена целина. Директан однос са стварношћу је поништена-декадентна лепота која настаје разобличавањем, силовањем природе. Форма мишљења Ранка Травања, по којој настају овакви радови је колажна, и инсистира на дисконтинуитету. Од почетка је свесно ослобођен простора за рад предсвесног произвољног и интуитивног. Он у улози сликара преузима улогу негативне дијалектичке машине, која празни појмове до потпуне нечитљивости. Уметнички поступак има додирне тачке са транс-авангардом, у којој постмодерна лакоћа и хумор изостају.

Однос са појмовима *Das Unheimliche* и абјектног је успостављен путем мотива слика, али и повезивањем слика са интимним, *лепљиво* топлим амбијентом у којем су постављене. Овај концепт није само предмет теоријског разматрања, него је и одраз односа уметника према проблемима формирања сопствене субјективности и уметничког говора у првом лицу. Сликарство је простор рада са трауматским садржајима,

самопосматрањима и у најређим случајевима успостављања идеалног фантазматског света-пренаталне мајчинске пећине.

Амбијент овог рада је изломљени, фрагментирани, лавиринтски простор-соба унутар собе. Стерилни концепт замењен је фантазматским, немогућим, трансформативним простором *менталне јазбине*. Атмосфера евоцира неку врсту загушљиве, клаустрофобичне дечије собе/музејског депоа/тунела или сабласних демонтираних позоришних кулиса. У питању је ментални простор у који се субјекат мимикријски уписује, који га деперсонализује, асимилиује и брише његове границе.

Сликарски део пројекта *Неподношљиво лице интима*, бави се проблемима једног девијантног, асиметричног и херметичног света. Истовремено тежи ка пародијском приступу естетизацији. Слике су доминантан део овог рада, али њихова функција је истовремено и сценографска. Оне нису аутономни уметнички радови (мада то могу да буду), већ нека врста фалсификованих реликвија прошлости која се никада није догодила. Присутна је тежња за стварањем специфичне музејске патине и естетизацијом прљавштине. Ипак, ови радови поседују и савремени хибридни аспект- тешко је одредити време из којег потичу; трагови традиционалног сликарства помешани су са наивном псеудо-метафизиком, постнадреализмом и стилизацијом која потиче из поп-арта. Идеје за ове слике настале су из дугогодишњег сакупљања слика са интернета, њиховим спајањем и реконтекстуализовањем. У коначном резултату, почетни извори постају потпуно непрепознатљиви. Приступ сликарству је анахрон али и ироничан када опонаша *учено* сликарство. Експерименталне скулптуре у овом раду се надовезују на постдадаистички и анти-форм приступ објекту. Ови објекти су више тродимензионални колажи него скулптуре и постављени су као медијум између слика и простора. Настали су грубим, технички спајањем предмета пронађених на ђубриштима. Неки су једноставно постављени у *ready-made* форми. Однос према објектима има нешто од симулације инфантилног, ове фигуре су фетиши/предмети дечијих страхова и жеља, прљави, одбачени *прелазни објекти*. На коначно формирање ауторског дискурса у пројекту *Неподношљиво лице интима*, пре свега имао је Лотреамонов уметнички дискурс, који подразумева крајњи, радикални револт према сваком поретку, са јасним својеволјним бирањем отпадничтва од свег људског.

Докторски уметнички пројекат *Неподношљиво лице интима, естетика абјективног у савременим уметничким праксама* (амбијентална инсталација) кандидата Ранка Травња даје ново позицирање традиционалог ликовног језика, он уводи свој дубоко утемељен жанр у естетику абјективног, тиме константно провоцирајући посматрача својом екстремном интровертношћу, тиме провоцирајући кроз све аспекте од уметничког до теоретског рада.

ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕЊЕМ УМЕТНИЧКОГ ДОПРИНОСА:

Комисија сматра да је предложени докторски уметнички пројекат *Неподношљиво лице интима - естетика абјективног у савременим уметничким праксама* кандидата Ранка Травња, нов искорак у истраживачком поступку кандидата, који је и у досадашњем раду

показао способност да помера границе. Кандидат Ранко Травањ отвара питања и кроз процес теоријског рада, али даје и одговоре. Кроз своје теоријско истраживање психолошких и уметничко-теоријских значења он успешно сублимира свој теоретски приступ у амбијенталну поставку.

Комисија сматра да Ранко Травањ успешно реализовао и представио свој уметнички пројекат и предлаже Наставно-уметничком већу Факултета ликовних уметности да прихвати овај извештај и достави га Сенату Универзитета уметности на усвајање.

мг ум. Мрђан Бајић ред. проф. ФЛУ

др Мариела Цветић ван. проф.
Архитектонски факултет Београд

др Бојана Шкорц ред. проф. ФЛУ

др ум. Зоран Тодоровић доц. ФЛУ

др ум. Биљана Ђурђевић доц. ФЛУ
(ментор)

